

Plan van Aanpak 2026 Versterking en Herstel Oldambt

Datum: December 2025
Versie: Definitief

g e m e e n t e
O l d a m b t

Inhoud

1. Voorwoord en samenvatting	3
2. Versterkingsopgave Oldambt	5
Inleiding	5
Resultaten 2025.....	7
Versterkingsopgave en <i>Nij Begun</i>	8
Doelstellingen 2026	9
Versterking in uitvoering	11
3. Herstelagenda Oldambt.....	14
Inleiding	14
Agenda voor Herstel van Groningen	14
Herstelagenda Oldambt.....	15
Versterking (<i>Veilig</i>)	16
Schadeherstel (<i>Schadevrij</i>)	16
Verduurzaming en isolatie (<i>Verduurzaamd</i>).....	17
Leefbaar	17
Inwonersondersteuning (<i>inwoner centraal</i>)	17
Speciale programma's	18
Herstelagenda Oldambt – Plan van aanpak.....	19
Communicatie	22
Bijlage 1: Overzicht schade-afhandeling in Oldambt.....	26
Bijlage 2: Overzicht regelingen verduurzaming en woningverbetering.....	29
Bijlage 3: Begrippenlijst	30

1. Voorwoord en samenvatting

Voor u ligt het ‘Plan van Aanpak Versterking en Herstel Oldambt 2026’. Dit plan is opgesteld door de lokale stuurgroep, waarin de gemeente Oldambt, Nationaal Coördinator Groningen (NCG) en het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) samenwerken.

Het plan bestaat uit twee delen. In het eerste deel gaat het om de voortgang en uitvoering van de versterkingsopgave in onze gemeente. Dit wordt – na toetsing door het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) – vastgesteld door de gemeenteraad. Deze werkwijze is vastgelegd in de Tijdelijke Wet Groningen (TWG). Het plan geldt daarna ook als uitvoeringsopdracht aan de NCG. Het plan van aanpak voor de versterking is grotendeels een actualisatie van het vorige plan in 2025. Zoals we toen al aangaven: de versterkingsopgave in Oldambt is beperkt in aantal, maar de woningen die wél versterkt moeten worden, zijn vaak complex en het proces is ingrijpend. Dit zien we ook terug in de resultaten waarbij in 2025 een stuk minder woningen zijn versterkt dan gepland. De belangrijkste oorzaken voor deze vertraging zijn: samenloop met IMG (combineren van versterking met schadeafhandeling of duurzaam herstel), late koppelkansen van eigenaar (wensen om zaken te koppelen aan de uitvoering van de versterking) en capaciteit van de aannemers. Voor 2026 ligt de focus vooral op de uitvoering van de woningen die versterkt moeten worden. De meeste opnames en beoordelingen zijn inmiddels afgerond – op een paar uitzonderingen na.

Het tweede deel is breder van opzet en geeft aan hoe we in Oldambt omgaan met de gevolgen van de aardbevingen en de uitwerking van Nij Begun. In dit deel gaan we ook in op de Agenda Herstel voor Groningen en de vertaling hiervan naar onze gemeente. Deze agenda is afgelopen jaar met alle betrokken partijen opgesteld en ondertekend. Centrale doel van de herstelagenda is: "Een veilig, schadevrij, verduurzaamd, leefbaar en mooi Groningen, waar inwoners en ondernemers weer regie hebben over hun eigen leven." Als gemeente hebben we hierbij een belangrijke rol en werken we steeds meer samen met IMG en NCG, maar ook met verenigingen van dorpsbelangen en inwonerswerkgroepen. Met onze inwonersondersteuning, beschikbare regelingen, investeringen in leefbaarheid en een aantal dorpsgerichte projecten geven we hier concreet invulling aan. Dit doen we met forse investeringen in de openbare ruimte in het versterkingsgebied van het dorpenlint Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda. Met de gebiedsgerichte één-overheid-aanpak in Nieuw-Scheemda en 't Waar. En met de plannen voor Drieborg, waar we schadeherstel, verduurzaming en leefbaarheid combineren. In dit plan lichten we toe hoe we dat in Oldambt willen aanpakken, geven we de actuele van de stand van zaken en de doelen voor komend jaar.

Met *Nij Begun* en de uitwerking hiervan in de Herstelagenda laat zien dat er serieuze stappen worden gezet richting erkenning, herstel en perspectief voor Groningen. Tegelijk weten we dat dit niet álle problemen oplost. We hebben in deze regio te maken met meerdere opgaven tegelijk: gas- en zoutwinning, bodemdaling, funderingsproblemen en woningen in slechte staat. Voor ons als gemeente staat de veiligheid én het toekomstperspectief van onze inwoners voorop. We blijven ons inzetten voor hun belangen en proberen te helpen waar het kan – zeker in situaties waar mensen al te lang vastzitten of waar het echt schrijnend is. Samen met andere betrokken partijen willen we blijven bouwen aan een duurzaam herstel en een betere toekomst voor Oldambt.

Namens de lokale stuurgroep,

Gert Engalkens

Wethouder gemeente Oldambt

Versterking

Datum: December 2025
Versie: Definitief

g e m e e n t e
O l d a m b t

2. Versterkingsopgave Oldambt

In dit hoofdstuk beschrijven we de voortgang van de versterkingsopgave in Oldambt en de doelstellingen voor 2026. Dit deel vormt ook het formele plan van aanpak dat door het SodM wordt getoetst en de uitvoeringsopdracht voor NCG.

Inleiding

De versterkingsopgave in Oldambt heeft de afgelopen jaren een belangrijke ontwikkeling doorgemaakt. Waar in eerdere jaren veel onzekerheid bestond over de omvang en de noodzaak van versterking, zien we nu dat er meer duidelijkheid ontstaat. De eerste woningen zijn daadwerkelijk versterkt, andere zijn in uitvoering of voorbereiding, en vrijwel alle adressen zijn inmiddels beoordeeld. Een belangrijk keerpunt was de toepassing van nieuwe inzichten in de beoordeling van woningen (vanaf september 2020). Omdat de gaswinning wordt afgebouwd en de kans op zware aardbevingen sterk afneemt, blijkt dat de meeste woningen niet meer versterkt hoeven te worden. De zogeheten 0,05-contour – het gebied waarbinnen aardbevingsrisico's aanleiding zijn tot versterking – schuift naar de rand van Oldambt. Dit betekent dat voor de meeste woningen de conclusie luidt dat ze als veilig worden bestempeld.

Stand van zaken medio 2025

Het Plan van Aanpak 2025, dat in februari 2025 door de raad is vastgesteld, had als doel om alle woningen binnen de scope op te nemen en te beoordelen. Inmiddels is dit grotendeels gelukt. Daarmee is een belangrijke fase afgesloten: inwoners weten of hun woning versterkt moet worden of dat deze op norm (veilig) is verklaard. Verder was het doel om voor alle woningen waar versterking nodig is de planvorming en/of de uitvoering te starten.

Overzicht in cijfers

Per 5 september 2025 ziet de stand van zaken er als volgt uit:

- **Totale werkvoorraad:** in totaal zitten nu 513 adressen uit Oldambt in het versterkingsprogramma. Afgelopen jaar zijn via LOOV (Loket Opname Op Verzoek) nog 2 adressen toegevoegd.
- **Opname:** Nog 14 adressen zitten in de opnamefase. Dit geeft echter een vertekend beeld omdat dit 13 weigeraars betreft en 1 gesloopt pand. Omdat de weigeraars altijd kunnen terugkomen op hun beslissing, zullen zij in deze opnamefase blijven en formeel niet worden afgerond. Het gesloopte pand moet administratief door NCG nog verwerkt worden.
- **Beoordeling:** 9 panden dienen nog te worden beoordeeld. Het is de doelstelling van NCG om voor eind 2025 alle woningen te hebben beoordeeld.
- **Planvorming:** 52 panden zitten in de planvormingsfase. Eén woning is op norm verklaard, wanneer dit proces is afgerond en het besluit definitief is, wordt dit pand afgerond. Eén adres heeft geweigerd in de planvormingsfase. De overige 50 adressen worden door NCG gereedgemaakt voor de uitvoeringsfase.

- **Uitvoering:** Op dit moment zitten 27 panden in de uitvoeringsfase.
- **Afgerond:** 411 woningen zijn afgerond. Hiervan zijn 24 woningen versterkt en 387 woningen zijn direct op norm verklaard. Hieronder het overzicht van afgeronde woningen per dorp.

Overzicht versterking afgerond in versterkt en direct op norm

Woonplaats	Versterkt	Direct op norm
Drieborg		1
Finsterwolde		1
Midwolda	2	60
Nieuw Scheemda	6	46
Nieuwolda	11	182
Oostwold		56
Scheemda	2	11
't Waar	3	28
Winschoten		2
Eindtotaal	24	387

Totaaloverzicht van de stand van zaken per dorp

	Opname	Beoordeling	Planvorming	Uitvoering	Afgerond	Eindtotaal
Drieborg					1	1
Finsterwolde					1	1
Midwolda			6	4	62	72
Nieuw Scheemda	6	2	10	6	52	76
Nieuwolda	8	6	28	12	193	247
Oostwold			1	4	56	61
Scheemda			2	1	13	16
't Waar		1	5		31	37
Winschoten					2	2
Eindtotaal	14	9	52	27	411	513

De grootste opgave ligt in de dorpen Nieuwolda, 't Waar en Nieuw Scheemda, waar de versterkingsoperatie als eerste is gestart. In de andere dorpen, Midwolda, Oostwold en Scheemda, zijn de meeste beoordelingen later uitgevoerd en blijkt versterking in de meeste gevallen niet meer nodig. Verder zijn er nog aantal woningen, ook in andere plaatsen die via het Loket Opname Op Verzoek (LOOV) zijn toegevoegd aan de scope. Nadere beoordeling heeft uitgewezen dat versterking voor deze adressen niet nodig is.

Betekenis voor inwoners

Voor inwoners betekent dit dat de langverwachte duidelijkheid steeds dichterbij komt. Waar er jarenlang onzekerheid heerste over veiligheid, mogelijke ingrepen en de toekomst van de woning, wordt nu voor de meeste bewoners bevestigd dat hun huis veilig is. Voor veel mensen een geruststellende gedachte, maar we zien ook dat dit bij anderen juist tot vragen, onduidelijkheid en (verschillen) discussies leidt. Zeker in situaties dat de woning wel schade en soms constructieve

problemen heeft en versterking volgens de norm niet nodig is en IMG niet of slechts beperkt mogelijkheden heeft voor schadeherstel. Met de subsidieregeling constructieve maatregelen (blok B) hebben we de mogelijkheid om hierin in bepaalde situaties iets te kunnen betekenen. Voor degenen bij wie het pand wel versterkt moet worden, betekent dit vaak een ingrijpend traject, met planvorming en uitvoering, soms tijdelijke huisvesting en in een aantal situaties ook sloop-nieuwbouw.

Resultaten 2025

In het afgelopen jaar zijn belangrijke stappen gezet om de doelstellingen uit het Plan van Aanpak 2025 te realiseren. Hieronder gaan we in op de resultaten die behaald zijn per 5 september 2025 en de verwachte resultaten eind 2025.

1. Planvorming en uitvoering

Van de ruim 500 woningen in de scope moeten uiteindelijk ongeveer 100 daadwerkelijk versterkt worden. Voor vrijwel alle woningen waar versterking nodig is, is het planvormingsproces gestart. Verwachting van NCG was dat in 2025 in totaal voor 49 woningen de uitvoering zou starten en dat 36 woningen zouden worden opgeleverd. We kunnen stellen dat deze doelstelling niet gehaald wordt. Inschatting is dat eind van dit jaar in totaal 18 woningen opgeleverd worden, begin september zijn dat er 3 en de verwachting is dat nog 15 opgeleverd worden tot einde jaar. Van de 49 geplande start uitvoeringen, zijn er (of worden nog) 23 gestart. De belangrijkste oorzaken voor deze vertraging zijn: samenloop met IMG (combinatie van versterking met schadeherstel en met name duurzaam herstel), late koppelkansen van eigenaar (wensen van eigenaren om zaken te koppelen aan de versterking) en capaciteit van de aannemers.

2. Opname en beoordeling

De doelstelling om voor alle adressen in 2025 de fase van opname en beoordeling af te ronden is grotendeels gehaald. Uitgezonderd een aantal weigeraars zijn alle woningen opgenomen en zitten er nog 9 in de beoordelingsfase. De verwachting is dat deze 9 woningeigenaren hun beoordeling krijgen voor het einde van 2025.

3. Ondersteuning bij complexe situaties

Niet alle dossiers zijn eenvoudig. Voor bijzondere of schrijnende situaties is extra aandacht nodig. Vanuit de gemeente werken we hier momenteel met drie inwonersondersteuners aan en bieden we een luisterend oor en soms ook directe ondersteuning. Daarbij zoeken we ook actief de samenwerking met IMG en NCG. Ook zoeken we naar oplossingen via maatwerk, vangnetten (CBS of Interventieteam) of specifieke regelingen zoals de subsidieregeling constructieve maatregelen voor blok B. Verder zijn we afgelopen jaar gestart met de knelpuntenregeling en werken we aan plannen het verbeteren van de sociale cohesie.

4. Dorpsgerichte aanpak

Versterking raakt niet alleen de individuele woning, maar ook het dorp als geheel. In mei 2025 zijn we gestart met de één-overheid-aanpak in Nieuw-Scheemda en 't Waar in samenwerking met IMG en NCG. En voor het dorpenlint Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda zijn in 2025 de plannen voor de gebiedsversterking afgerond en ook de eerste deelprojecten van start gegaan, bijvoorbeeld een fietspad dat nog dit jaar wordt opgeleverd. Buiten het versterkingsgebied zijn we bezig met een dorpsgerichte aanpak voor Drieborg waar we een plan voor hebben opgesteld.

5. Agro en erfgoed

Veel boerderijen en monumenten vallen onder de versterkingsopgave. Hiervoor wordt optimaal

gebruikgemaakt van beschikbare programma's en de extra middelen uit *Nij Begun*. Deze programma's worden later in het plan verder toegelicht.

6. **Verduurzaming en woningverbetering**

De subsidieregelingen voor verduurzaming en isolatie worden actief gekoppeld aan de versterkingsopgave en inwoners worden gestimuleerd mee te doen en ondersteund bij dit proces. Zo wordt veiligheid verbonden aan toekomstbestendigheid. Dit doen we actief in het startgebied met de één-overheid-aanpak, maar ook in Nieuwolda hebben we gericht eigenaren hiervoor benaderd.

7. **Nij Begun en Herstelagenda**

We hebben samen met alle betrokken partijen afgelopen jaar gewerkt aan de Agenda voor Herstel van Groningen. Dit is een van de agenda's binnen Nij Begun. Deze agenda richt zich niet alleen op veiligheid, maar ook op herstel van vertrouwen, perspectief en leefbaarheid. Deze agenda is in juni 2025 ondertekend door de betrokken bestuurders van de versterkingsgemeenten, provincie, rijk, IMG en NCG.

Versterkingsopgave en *Nij Begun*

De primaire taak van de NCG blijft onverminderd het borgen van de veiligheid: waar nodig worden woningen versterkt. Tegelijkertijd draagt de versterkingsoperatie, mede dankzij *Nij Begun*, nadrukkelijk bij aan verduurzaming, leefbaarheid en sociale cohesie. Die verbreding is zichtbaar in de manier van werken én in de instrumenten die afgelopen jaar zijn opgeschaald.

Wat is er bij NCG veranderd in de uitvoering?

- Meer handelingsruimte voor bewonersbegeleiders: Bewonersbegeleiders beschikken over extra (financiële) middelen om knelpunten in individuele dossiers sneller op te lossen. Dit verkleint wachttijden en vergroot de voorspelbaarheid voor bewoners.
- Slim combineren van ingrepen: Bij woningen die zwaar moeten worden versterkt, startte NCG met het combineren van versterkings- en isolatiemaatregelen. Dat beperkt dubbele overlast, voorkomt onnodige sloop- en herstelrondes en levert direct energiewinst op.
- Aanstellen regiobouwmeester: De regiobouwmeester bewaakt de ruimtelijke en architectonische kwaliteit en helpt om ingrepen op gebouwniveau te verbinden met de identiteit van straat, dorp en landschap.
- Combineren met Maatregel 28 – Verduurzaming bij langdurige versterking: Waar de bouwtijd vier maanden of langer is en tijdelijke bewoning elders nodig is, combineert NCG de versterking standaard met isolatiemaatregelen. Dit geldt ook voor een beperkt aantal woningen (c.a. 8) in Oldambt. Resultaat: minder overlastmomenten, lagere energielasten en een toekomstbestendiger woning.
- Combineren met Maatregel 29 – Provincie-brede isolatie-aanpak: NCG kijkt hoe maatregel 29 mee kan liften met de versterking. Sinds april 2025 heeft NCG de mogelijkheid om M29 mee te nemen in de versterking, dit kan alleen wanneer de versterking nog niet gestart is. In totaal geldt dit voor c.a. 10 woningen in Oldambt. Doel: één logisch traject voor bewoners, met heldere volgorde, minder schakelmomenten en betere afstemming tussen partijen.

Agenda voor Herstel van Groningen: Eén-overheid en gebiedsgericht werken

In het kader van Nij Begun is afgelopen jaar gewerkt aan de Agenda voor Herstel van Groningen. Onderdeel hiervan is de gebiedsgerichte één-overheid-aanpak waarin NCG, IMG en gemeenten gezamenlijk optrekken. De blik is daarbij breder dan veiligheid alleen: in gesprekken met inwoners staat centraal wat men nodig heeft om vooruit te kunnen—van veiligheid en schadeherstel tot woningkwaliteit en energiezuinigheid. In het startgebied Nieuw-Scheemda en 't Waar is hier afgelopen jaar mee gestart. In mei 2025 hebben we een informatieavond voor inwoners gehouden en zijn daarna de eerste keukentafelgesprekken gevoerd. In de zomerperiode is gewerkt aan een aanbestedingstraject voor een bureau dat de energie-adviezen voor specifiek dit gebied kan opstellen. Medio oktober zijn inwonersondersteuners, IMG en NCG gezamenlijk op pad gegaan om bij inwoners aan te bellen om te vragen of zij een keukentafelgesprek zouden willen voeren. Wanneer inwoners dat willen kan ondersteuning geboden worden bij het opstellen van een (integraal) plan.

Kortom: de versterkingsopgave wordt steeds meer een integrale opgave. Veiligheid blijft de basis, maar door slimme combinaties en gebiedsgerichte samenwerking levert elke ingreep méér op: voor bewoners, voor dorpen en voor de toekomst van Oldambt. In deel 2 gaan we uitgebreider in op de herstelagenda.

Doelstellingen 2026

Zoals eerder aangegeven is de versterkingsopgave in Oldambt relatief beperkt in aantal, maar complex en bevindt zich volop in de uitvoeringsfase. Voor de meeste inwoners is duidelijk dat hun woning veilig is. Voor de circa 100 woningen waar versterking nodig is, geldt dat meer dan de helft nog gerealiseerd moet worden. Komend jaar ligt de nadruk dan ook op een zorgvuldige en voortvarende uitvoering. Daarbij wordt het versterken van woningen waar mogelijk verbonden aan verduurzaming en bredere gebiedsontwikkeling, zodat de opgave bijdraagt aan veiligheid én toekomstperspectief voor Oldambt.

De belangrijkste doelen voor 2026 zijn:

- Een substantieel deel van de circa 100 te versterken woningen in uitvoering brengen.
- Alle resterende adressen opnemen en beoordelen, inclusief nieuwe LOOV-adressen.
- De vergunningverlening en andere randvoorwaarden (tijdelijke huisvesting, nutsvoorzieningen, afwegingen RO en Erfgoed) zijn goed georganiseerd.
- Extra aandacht geven aan complexe en bijzondere situaties, met inzet van vangnetten, maatwerk en beschikbare regelingen.
- De uitvoering van de versterking zoveel mogelijk verbinden aan gebiedsgerichte aanpak, vooral in Nieuwolda, 't Waar en Nieuw Scheemda. Dit doen we deels door het plan voor de gebiedsversterking in het hele dorpenlint. En daarnaast via de één-overheid-aanpak in het startgebied Nieuw-Scheemda en 't Waar.
- De mogelijkheden van het Agroprogramma, het Erfgoedprogramma en ook het MKB-programma zo goed mogelijk benutten voor onze boerderijen, (rijks)monumenten en karakteristieke panden.

- Verdere uitwerking van de Herstelagenda en de kabinetsmaatregelen uit *Nij Begun*.

Verwachte resultaten 2026

Voor komend jaar streven we onderstaande resultaten na i.h.k.v. de versterking. Deze resultaten gelden (deels) als de gemeentelijke opdracht aan NCG:

- Eventuele resterende (of nieuwe) adressen zijn opgenomen en beoordeeld. Voor eigenaren die niet willen meewerken wordt het versterkingsproces zorgvuldig afgesloten.
- Voor alle woningen waar versterking nodig is wordt het planvormingsproces verder vormgegeven en wordt zo mogelijk de uitvoering gestart. Voor 2026 is de doelstelling dat NCG voor 20 woningen de uitvoering start en dat 20 woningen worden opgeleverd. Hierbij is rekening gehouden met eerder geschetste vertragingen en resultaten van vorig jaar.
- Voor het startgebied Nieuw-Scheemda en 't Waar is het streven om in 2026 alle inwoners bereikt te hebben en diegene die dat willen te ondersteunen bij het opstellen van een (integraal) plan gericht op een veilige, schadevrije en verduurzaamde woning. Hierin werken we direct samen met IMG en NCG en vervult NCG een coördinerende en ondersteunende rol in het opstellen van de plannen.
- De uitvoeringsplannen voor de gebiedsontwikkeling van het dorpenlint Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda zijn eind 2025 gereed, zodat in 2026 de uitvoering kan starten.

Versterking in uitvoering

Vergunningverlening

Vergunningen zijn een cruciale schakel in het proces. Hoewel NCG verantwoordelijk is voor de aanvragen, vraagt dit ook inzet van de gemeente. Dit hebben we binnen de gemeente goed georganiseerd, maar vraagt wel blijvende aandacht. Met het samenwerkingsverband *VTH-Drieslag* zijn afspraken gemaakt om kwaliteit en snelheid te borgen.

Tijdelijke huisvesting

Waar versterking ingrijpend is, kan tijdelijke huisvesting nodig zijn. In Oldambt gaat het vaak om vrijstaande woningen of boerderijen, waarbij huisvesting op eigen erf meestal mogelijk is. Voor andere situaties wordt maatwerk of financiële compensatie toegepast. De conclusie voor Oldambt is dat we in Oldambt kunnen volstaan met maatwerkoplossingen.

Wet natuurbescherming

De provincie Groningen stelt een maximum van 25% gelijktijdige uitvoering vast om voldoende leefruimte voor beschermde diersoorten te behouden. Voor Oldambt levert dit geen knelpunten op.

Nutsvoorzieningen

De bestaande nutsvoorzieningen zijn toereikend, maar in samenhang met verduurzaming en gebiedsontwikkeling wordt bekeken of verbeteringen wenselijk zijn, vooral ten aanzien van het elektriciteitsnetwerk.

Meerjarenbeeld en MJVP

Samen met de regio en NCG is een Meerjarenversterkingsprogramma (MJVP) opgesteld. Dit MJVP heeft als doel om voor het hele aardbevingsgebied, op basis van de lokale plannen van aanpak van

de vijf aardbevingsgemeenten, sturing te geven aan de uitvoering en de planning van de versterkingsoperatie. Voor Oldambt wordt de betekenis hiervan kleiner, omdat bijna alle woningen opgenomen en beoordeeld zijn en alle woningen waar versterking nodig is in opdracht zitten voor de planvorming en uitvoering. Door vertraging in de uitvoering zien we wel dat het meerjarenbeeld opschuift en dat het niet lukt om in 2026 de versterking in Oldambt af te ronden. Verwachting is nu dat dit in 2027 het geval zal zijn. Daarbij geldt dat met name agro en erfgoedpanden een langere doorlooptijd kennen vanwege de complexiteit. Hierbij blijft monitoring en bijsturing nodig, gezien de onzekerheden die de versterkingsoperatie met zich meebrengt.

Rapportage en monitoring

NCG is verantwoordelijk voor het monitoren van de voortgang van de versterkingsopgave. Als gemeente ontvangen we maandelijks een voortgangsrapportage die we regelmatig bespreken met NCG in de projectgroep en in de lokale stuurgroep. Jaarlijks wordt bij de actualisatie van het lokale plan van aanpak gerapporteerd aan college en gemeenteraad over de voortgang. Tussentijds wordt in de lokale stuurgroep de voortgang besproken en waar nodig én mogelijk bijgestuurd.

Herstel

Datum: December 2025
Versie: Definitief

g e m e e n t e
O l d a m b t

3. Herstelagenda Oldambt

De versterkingsopgave staat niet los van de bredere aardbevingsproblematiek en de herstelopgave in Oldambt. In dit hoofdstuk lichten we de Herstelagenda *Nij Begun* (Agenda voor Herstel van Groningen) toe en vertalen we deze naar onze gemeentelijke aanpak. Dit hoofdstuk vormt daarmee het plan van aanpak voor de Herstelagenda Oldambt.

Inleiding

Veel van de 50 maatregelen uit *Nij Begun* gaan over schadeherstel en versterking. Als regio willen we deze in samenhang en samenwerking met het Rijk uitvoeren. Gemeenten weten wat lokaal werkt en hoe nieuwe maatregelen kunnen aansluiten op bestaande opgaven. Sommige maatregelen zijn alleen uitvoerbaar in combinatie met de aanbevelingen van de Commissie Verschillen (Van Geel, 2023). Daarom is gewerkt aan de Agenda voor Herstel van Groningen: binnen de bestaande verantwoordelijkheden vragen we meer lokale zeggenschap, maatwerk en doorzettingsmacht, zonder nieuwe loketten, maar met meer lokale slagkracht.

Samen met de vijf aardbevingsgemeenten, het Rijk, de provincie, NCG en IMG is afgelopen jaar gewerkt aan de Agenda voor Herstel van Groningen. Het doel is 'een veilig, schadevrij, verduurzaamd, leefbaar en mooi Groningen, waar inwoners en ondernemers weer regie hebben'. Gemeenten vervullen een coördinerende rol en nemen verantwoordelijkheid voor maatregelen die bij hen zijn belegd. Deze agenda is op 27 juni 2025 door alle bestuurders getekend en op 4 november door alle colleges bekrachtigd en vervolgens ter informatie ook gedeeld met de gemeenteraad.

Agenda voor Herstel van Groningen

In Groningen zijn de gevolgen van de gaswinning nog goed zichtbaar: schade aan hun huizen, onzekerheid over veiligheid, en frustratie over trage en ingewikkelde procedures. Ondanks dat er al veel werk is verzet – zoals het herstellen van schades en versterken van woningen – blijft de afstand tussen de overheid en de inwoners groot. Veel mensen voelen zich niet gehoord, verdwalen in ingewikkelde regelingen en krijgen vaak geen passende hulp aangeboden.

Daarom is de Agenda voor Herstel van Groningen opgesteld. Het doel? Samenwerken als één overheid, zodat inwoners eindelijk de duidelijkheid en ondersteuning krijgen waar ze recht op hebben. De Agenda draait niet om nog meer nieuwe plannen, maar om het verbeteren van wat er al is. De kern is: de mens centraal stellen. Elke inwoner moet zich weer veilig kunnen voelen in een stevig, schadevrij en duurzaam huis – en leven in een dorp of wijk waar het prettig wonen is. Het uitgangspunt is dat dat alleen lukt als overheden samenwerken, luisteren en durven veranderen.

Er zijn drie duidelijke doelen voor inwoners:

1. Ervaren duidelijkheid;
2. Krijgen gerichte en persoonlijke ondersteuning die past bij hun situatie;
3. Kunnen zoveel mogelijk in één keer naar een veilig, schadevrij en verduurzaamd huis.

Om dat te bereiken, zijn drie actielijnen afgesproken:

1. Gerichte ondersteuning per gebied en inwoner: Elke wijk, elk dorp en ook elke inwoner is anders. Daarom wordt er gewerkt met lokale stuurgroepen waarin gemeenten, NCG en IMG

samen de aanpak bepalen. Er komt per gebied een plan op maat. Denk aan slimme combinaties van versterking, isolatie en sociale ondersteuning.

2. Knelpunten in het systeem oplossen; Veel problemen zitten niet in de wil, maar in de regels. Er zijn meer dan 50 verschillende regelingen die soms langs elkaar heen werken. Daarom krijgen de stuurgroepen ruimte om knelpunten lokaal op te lossen, zelfs buiten de bestaande regels om. Voor structurele drempels wordt gezocht naar landelijke oplossingen. Er komt ook meer ruimte om gegevens te delen tussen instanties, zodat inwoners niet steeds hun verhaal opnieuw hoeven te vertellen.
3. Leren en vernieuwen: Wat al goed werkt, wordt verder verspreid. Wat nieuw is, wordt eerst kleinschalig getest. Gemeenten delen hun ervaringen en leren van elkaar. Lokale initiatieven worden zichtbaar gemaakt, zodat iedereen kan zien wat werkt – en waarom. Er is ook ruimte voor experimenten met een één-overheid-aanpak, waarin inwoners maar met één loket of team te maken hebben.

Door deze drie actielijnen met elkaar te verbinden, wordt de kloof tussen systeem- en leefwereld kleiner. Voor inwoners betekent dit: meer duidelijkheid, meer persoonlijke aandacht en minder kastje-muur. Voor professionals betekent dit: ruimte om hun vakmanschap in te zetten, steun bij knelpunten en een overheid die leert van signalen uit de praktijk.

Samenwerking als sleutel

Alle betrokken partijen – van gemeenten tot Rijk – nemen gezamenlijk verantwoordelijkheid. Ze sturen niet alleen op hun eigen taken, maar werken samen aan één doel: het herstel van Groningen. Er wordt een gezamenlijk team gevormd om dit te ondersteunen en te zorgen dat de agenda niet verzandt in goede bedoelingen alleen.

De inwoner als vertrekpunt

De grote verandering is dat niet het systeem, maar de inwoner het vertrekpunt is. Als iets niet past binnen de regels, wordt gekeken wat wél kan. Problemen die niet snel opgelost kunnen worden, worden via duidelijke lijnen geëscaleerd – met de bedoeling om dat zo veel mogelijk te voorkomen door eerder samen te overleggen. Hier ligt ook een belangrijke rol voor de lokale stuurgroep. De Agenda voor Herstel is geen nieuwe belofte, maar een gezamenlijke inspanning om oude beloftes eindelijk waar te maken. Niet door ingewikkelder te doen, maar juist eenvoudiger. Niet door alles opnieuw te beginnen, maar door samen te verbeteren wat er al is.

Herstelagenda Oldambt

Vertaald naar onze gemeente zien we de volgende doelstellingen:

- **Veilig:** alle woningen in Oldambt zijn veilig en waar nodig versterkt.
- **Schadevrij:** we leveren actief bijdrage aan het herstel van mijnbouwschade.
- **Verduurzaamd:** we stimuleren woningverbetering en benutting van subsidies voor verduurzaming.
- **Leefbaar:** we versterken leefbaarheid en sociale cohesie in gebieden waar schade en versterking spelen, samen met inwoners en partners.
- **Inwoners centraal:** we staan inwoners die gevolgen ondervinden van gaswinning bij en helpen hen verder.

Hieronder gaan we verder in op deze doelstellingen en onze rol hierin.

Versterking (*Veilig*)

Zoals in het eerste deel van dit plan al aangegeven concentreert de versterking zich vooral in het noordwestelijk deel van Oldambt. De meeste eigenaren hebben inmiddels duidelijkheid over de vraag of hun woning versterkt moet worden of dat deze veilig is. Circa 100 woningen moeten daadwerkelijk worden versterkt, waarvan ongeveer de helft inmiddels is afgerond of in uitvoering. De uitvoeringsfase zal naar verwachting in 2026 en 2027 worden afgerond. Het merendeel van de woningen in de scope hoeft niet te worden versterkt. Voor enkele adressen die door NCG veilig zijn bevonden, maar waar constructieve problemen spelen, wordt maatwerk gezocht. De subsidieregeling constructieve maatregelen (blok B) kan hier in bepaalde gevallen (gedeeltelijk) uitkomst bieden. Zie voor de uitgebreide stand van zaken van de versterking hoofdstuk 2.

Qua rolverdeling geldt dat NCG de versterkingsopgave uitvoert. De gemeente is opdrachtgever voor planning en prioritering, en schakelt mee waar vergunningen, tijdelijke huisvesting of beheer spelen. Contact met eigenaren loopt primair via NCG (bewonersbegeleider/projectleider). Waar nodig ondersteunen onze inwonersondersteuners of, bij complexe casuïstiek, onze procesregisseur en /of programma-adviseur gaswinning. Er is structureel overleg met NCG over voortgang en knelpunten; escalaties lopen via programmamanager/gebiedsmanager NCG en zo nodig de lokale stuurgroep.

Schadeherstel (*Schadevrij*)

Onder *Nij Begun* hanteert IMG een nieuwe werkwijze met een ruimhartig herstelkader dat afgelopen jaar verder is ontwikkeld. Belangrijk is dat inwoners de keuze hebben tussen een vaste vergoeding van 10.000 euro, daadwerkelijk herstel tot 60.000 (zonder onderzoek naar causaliteit) en de maatwerkprocedure. Verder zijn ook de regelingen m.b.t. immateriële schade en de waardedalingregeling gewijzigd. En werkt IMG aan een pilot voor Duurzaam Herstel in de kern van het gebied om herhaalschade te beperken via constructief herstel. Waar mogelijk worden schadeherstel, duurzaam herstel en versterking gecombineerd en door NCG uitgevoerd. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de regelingen van IMG en in welke mate deze voor onze gemeente van toepassing zijn. Ook zijn cijfers opgenomen over schade-afhandeling en het gebruik van de regelingen.

Naast gaswinning spelen in onze gemeente o.a. zoutwinning en ondergrondse stikstofopslag. IMG onderzoekt sinds 2022 (samen met de Commissie Mijnbouwschade) de mogelijke effecten van gestapelde mijnbouw. Dit onderzoek is mede op initiatief van de stichting bewonersbelangen Lanengebied en Zuiderveen tot stand gekomen. Gemeente en stichting zijn ook betrokken in een klankbordgroep bij dit onderzoek. De eerste resultaten zijn in december 2024 gepresenteerd en conclusie is dat de stapeling slechts beperkte invloed heeft; aan de rand van het effectgebied is de kans op (verergering van) schade niet significant. Dit geeft geen aanleiding om de beoordelingswijze te wijzigen. Rond zoutwinningslocaties is nog aanvullend onderzoek nodig. Deze resultaten zouden in het eerste kwartaal 2025 komen, maar zijn vertraagd en worden nu eind 2025 verwacht. Als gemeente zijn we hier actief bij betrokken. We volgen verder nauwgezet de ontwikkelingen rond zoutwinning, opslagen en abandonnering en stemmen regelmatig af partijen als Nobian, Gasunie, SodM, het Rijk en bewoners. Waar nodig reageren we op winningsplannen binnen onze juridische bevoegdheden.

Formeel heeft de gemeente geen taak bij schadeafhandeling, maar we behartigen belangen, ontzorgen en ondersteunen inwoners—zeker in een randgemeente waar grenslijnen door regelingen

lopen. We zijn positief over de nieuwe werkwijze van IMG, maar houden oog voor grens- en verschillenproblematiek. Daarnaast zien we dat de uitvoering van de regeling Daadwerkelijk herstel nog onvoldoende voortgang heeft en dat de regeling Duurzaam herstel nog tot veel vragen en vertraging leidt (zeker i.c.m. versterking). Inwonersondersteuners bieden laagdrempelige hulp en helpen bij vastgelopen of schrijnende casussen. De rol van de inwonersondersteuners wordt later in het plan verder toegelicht.

Verduurzaming en isolatie (*Verduurzaamd*)

Er zijn diverse regelingen voor inwoners in het aardbevingsgebied op het gebied van verduurzaming, isolatie en woningverbetering. Met *Nij Begun* zijn bestaande regelingen uitgebreid en in 2025 is daar de provincie-brede isolatie-aanpak (maatregel 29) bijgekomen. Omdat begrenzingsen soms dwars door Oldambt lopen, zetten we in op het voorkomen van verschillen, actieve informatievoorziening en gebiedsgerichte ontzorging.

Leefbaar

Aardbevingen en versterking hebben de leefbaarheid onder druk gezet. Vanuit *Nij Begun* is € 200 miljoen beschikbaar om straten, dorpen en wijken fysiek én sociaal te versterken (Maatregel 14). Middelen kunnen tot en met 2030 via bestaande gemeentelijke structuren worden ingezet, met nadruk op participatie en gebiedsgericht werken.

Drie pijlers:

1. Fysieke leef- en woonomgeving: woningen (beschikbaarheid/betaalbaarheid), openbare ruimte, verkeer, gezondheid, ontmoeten, voorzieningen.
2. Sociale leefomgeving: sociale cohesie, organisatiekracht, veiligheid/noaberschap op straat-, buurt-, wijk- of dorpsniveau.
3. Kwaliteit van leven (individu): gezondheid, zorg, meedoen/ontmoeten, eenzaamheid, inkomen/werk, onderwijs, vrije tijd, veiligheidsgevoel.

Afgelopen jaar hebben we voor onze gemeente een plan van aanpak uitgewerkt die we verderop nog toelichten. Daarnaast investeren we in leefbaarheid vanuit de middelen die we hebben ontvangen voor inpassingskosten in gebiedsontwikkeling (zogenoeten blok D) en op sociaal vlak vanuit de middelen voor sociaal-emotionele ondersteuning.

Inwonersondersteuning (*inwoner centraal*)

De problematiek leidt ook tot sociaal-emotionele schade en (procedurele) knelpunten. Met Rijksmiddelen financieren we onafhankelijke inwonersondersteuners en dragen we bij aan Welzijn op Recept. Ondersteuning is laagdrempelig (aan de keukentafel, bijeenkomsten, op straat) en focust op vastgelopen of schrijnende situaties. Portefeuillehouders brengen maandelijks bezoeken aan getroffen inwoners; waar nodig agenderen we casussen bij IMG/NCG, Commissie Bijzondere Situaties of het Interventieteam. Naarmate het proces van versterking en herstel vordert in Oldambt komen de inwonersondersteuners steeds vaker achter de deur bij complexere situaties en zorgmijders.

Hierdoor verschuift de rol van de inwonersondersteuner van keukentafelgesprekken naar complexe hulp en vraagt dit om een nieuwe aanpak. Deze complexe hulp vraagt om meer en andere samenwerking met IMG, NCG en ook SNN v.w.b. vraagstukken van schadeherstel, veiligheid en verduurzaming. Specifieke vraagstukken zien we t.a.v. kwetsbare panden en (mogelijk) onveilige

situaties. Met IMG en NCG hebben we hierover contact en afstemming, zeker ook daar waar het Acuut Onveilige Situaties (AOS) betreft. Hiervoor hebben we afgelopen jaar onze werkwijze aangescherpt. Maar ook binnen de gemeente Oldambt werken onze inwonersondersteuners steeds vaker samen met collega's van bijvoorbeeld Toezicht, Vergunningverlening, WMO, en veiligheid en zorg. Naast individuele hulp zetten we in op collectieve veerkracht en sociale cohesie.

Speciale programma's

Onderdeel van de aardbevingsopgave en ook van de Herstelagenda zijn een aantal speciale programma's waarvoor met Nij Begun ook aanvullende middelen beschikbaar zijn gesteld.

Agroprogramma

Het Agroprogramma beoogt bij te dragen aan de totstandkoming van een toekomstbestendige agrarische sector in het aardbevingsgebied, waarbij het handelingsperspectief van de agrariër wordt hersteld dan wel verbeterd. Rijk en regio werken hierin met de sector samen, uitvoering ligt bij het provinciaal agroteam. Bestuurlijk is er een Agro-tafel waar de burgemeester van het Hogeland namens de regio vertegenwoordigd is. Ambtelijk zijn we betrokken bij het overleg met de overheden. Ondersteuning verloopt via consultants, deskundigensubsidies en sinds 2024 is een investeringsregeling beschikbaar. Met Nij Begun zijn forse aanvullende middelen beschikbaar gekomen (€ 221 miljoen extra).

Het Agroprogramma geldt voor het hele aardbevingsgebied en in principe voor de hele gemeente Oldambt. Wel is de doelgroep afgebakend tot actieve agrariërs. In Oldambt zijn c.a. 30 adressen die actief ondersteund worden vanuit het agroprogramma.

Erfgoed

He Erfgoedprogramma is een gezamenlijke aanpak van de 5 aardbevingsgemeenten, provincie, Ministerie OCW/RCE en NCG. Het doel is behoud en doorontwikkeling van erfgoed en gebiedsidentiteit. Met *Nij Begun* is het programma verlengd tot en met 2028 met € 73 miljoen. Bestaande regelingen (onderhoud/restauratie rijksmonumenten; onderhoud gemeentelijke monumenten/karakteristieke panden) worden gecontinueerd en opgeschaald naar de hele provincie. In het najaar 2025 wordt gewerkt aan de actualisatie van het Provinciaal Erfgoedprogramma.

Voor onze gemeente biedt het Erfgoedprogramma veel kansen, zeker ook via de verschillende subsidieregelingen die beschikbaar zijn. Ambtelijk en bestuurlijk zijn we betrokken bij het programma in de werkgroep en stuurgroep.

MKB

Het MKB-programma is een samenwerking tussen de provincie Groningen, ondernemers, de gemeenten in het aardbevingsgebied en de Rijksoverheid. Dit programma is sinds 2023 in ontwikkeling en met Nij Begun zijn aanvullende middelen beschikbaar gekomen (€ 25 miljoen extra). Het programma biedt hulp voor ondernemers met een schade- en/of versterkingstraject. Deze kan bestaan uit gratis ondersteuning van consultant, daarnaast kunnen ondernemers een vergoeding (tot max 10.000) aanvragen voor inzet van deskundigen op diverse gebieden. Verder is vanaf 2025 een investeringsregeling beschikbaar waar kleine ondernemers in de versterkingsgemeenten een aanvraag voor kunnen indienen (max 50.000 euro, 80%). Voor Oldambt geldt deze regeling in principe alleen voor het versterkingsgebied (Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda) en voor

ondernemers die te maken hebben met versterking of (erkende) schade. Ambtelijk zijn we betrokken via het ambtelijk overleg MKB-programma. Bestuurlijk is er een MKB-tafel (wethouder gemeente Groningen namens regio)

Ruimtelijke Kwaliteit

Vanuit Nij Begun wordt er meer aandacht gevraagd voor de ruimtelijke kwaliteit in het aardbevingsgebied: en specifiek de versterking. Eén van de maatregelen betrof de aanstelling van een versterkingsbouwmeester en de inzet om in samenwerking met gemeenten, provincie en NCG te werken aan behoud en bevorderen van de ruimtelijke kwaliteit in de versterking. Afgelopen jaar is vanuit deze samenwerking een overlegstructuur ontstaan en in tegenstelling tot de voorgaande punten is dit feitelijk dus ook geen programma en zijn ook geen specifieke middelen beschikbaar gesteld. Wel is vanuit deze samenwerking en de inzet van de bouwmeester gewerkt aan een aantal adviezen en concrete vertaling daarvan naar de uitvoering. Voor onze gemeente is relevant dat de opgave m.b.t. boerderijen specifiek als speerpunt benoemd is.

Sociaal & Gezondheid

De Tafel Sociaal en Gezondheid (gemeenten, provincie en GGD) richt zich op het verminderen en voorkomen van gezondheidsgevolgen van de aardbevingsopgave. Hierbij is de lokale inzet van belang. Gemeenten richten zich bijvoorbeeld op individuele ondersteuning, groepsinzet en het versterken van de samenlevingskracht. Voor deze inzet zijn vanuit Nij Begun extra middelen beschikbaar gekomen.

Daarnaast is afgesproken dat een aantal thema's zich bij uitstek leent voor een bovenlokale aanpak, zoals samenwerking, kennisopbouw en -uitwisseling en monitoring. Op dit moment wordt hiervoor een bovenlokaal programma ontwikkeld. De ambtelijke en bestuurlijke tafel – waarin ook Oldambt is vertegenwoordigd – geeft richting en sturing aan deze ontwikkeling.

In de komende periode wordt het programma verder uitgewerkt. Daarbij is ook aandacht voor de Aardbevingsacademie, waarvan de financiering deels bij de regio komt te liggen.

Herstelagenda Oldambt – Plan van aanpak

Onze rol in de herstelopgave wordt groter. IMG en NCG blijven primair verantwoordelijk voor schadeherstel en versterking; de gemeente organiseert integrale regie met de inwoner centraal, met koppeling aan verduurzaming en isolatie. Als eerste overheid zijn wij de aangewezen partij voor coördinatie en afstemming.

We onderscheiden drie leidende principes:

1. Samenwerking

Met NCG en IMG is de samenwerking geïntensiveerd. Dit doen we zowel op casusniveau als in de gebiedsgerichte projecten. Met de Agenda voor Herstel van Groningen is verder een grotere rol weggelegd voor de lokale stuurgroep waarin we met deze partijen samenwerken. Het doel is om (gebieds)opgaven goed in beeld te krijgen en te zorgen voor afstemming tussen schadeherstel, versterking, verduurzaming en leefbaarheid. Waar knelpunten ontstaan, krijgen partijen in de lokale stuurgroep meer ruimte om samen oplossingen te zoeken. Verder werken nauw samen met inwoners en dorpsbelangen, onder meer in de gebiedsontwikkeling Nieuwolda–'t Waar–Nieuw-Scheemda, maar ook in Drieborg. Met het plan voor Leefbaarheid/M14 wordt dit verder verbreed.

2. Inwoners centraal

We ondersteunen inwoners al sinds de start van de opgave en krijgen onder *Nij Begun* meer ruimte en middelen voor herstel en perspectief. Eerder zijn we al ingegaan op onze aanpak v.w.b. de inwonersondersteuning. Naast reguliere ondersteuning zetten we in op gebiedsgerichte ontzorging, collectieve ondersteuning en het versterken van de sociale cohesie. Verder benutten we de subsidieregeling constructieve maatregelen (blok B) en de knelpuntenpot om verschillen waar mogelijk te verkleinen en knelpunten op te lossen. Deze beide maatregelen lichten we hieronder verder toe.

3. Dorpsgerichte aanpak

In 2024 is gestart met startgebieden binnen de één-overheid-aanpak om te leren en op te schalen. In Oldambt is gekozen voor Hamrikkerweg, later verbreed tot de dorpen Nieuw-Scheemda en 't Waar. Daarnaast werken we dorpsgericht aan herstelplannen. Dit doen we momenteel concreet voor Drieborg in samenwerking met de inwonerswerkgroep, IMG en BZK. En ook met de uitwerking van Maatregel 14. Hieronder lichten we dit verder toe.

Dorpsgerichte aanpak

- Gebiedsontwikkeling Nieuwolda–'t Waar–Nieuw-Scheemda: Voor de gebiedsontwikkeling van het lint Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda voeren we de plannen uit die zijn opgesteld in nauwe samenwerking met inwoners. Eind 2025 worden de deelprojecten, die samen met inwoners in werkgroepen zijn opgesteld, definitief gemaakt. In 2025 zijn de eerste deelprojecten gestart (o.a. fietspaden, passeerstroken), in 2026 volgen andere deelprojecten.
- Dorpsgerichte aanpak Drieborg: We werken aan een concreet plan voor een dorpsgerichte aanpak in Drieborg met een combinatie van herstel, verduurzaming en leefbaarheid. Dit doen we in samenwerking met de inwonerswerkgroep en IMG/BZK. Vanuit het Ministerie zijn middelen (c.a. 5 miljoen euro) beschikbaar gesteld om verschillen aan te pakken en een zo gelijkwaardig mogelijke aanpak v.w.b. schadeherstel te realiseren. In samenwerking met IMG werken we de komende tijd hiervoor een regeling uit, waarbij een deel van de inwoners via de gemeente een aanvraag kunnen doen voor schadeherstel. Het streven is om in het voorjaar 2026 een concreet plan voor te leggen ter besluitvorming aan het college en deze vervolgens in uitvoering te brengen.
- Startgebied Nieuw-Scheemda en 't Waar: We werken aan herstel, versterking en verduurzaming van de huizen in de één-overheid-aanpak in deze twee dorpen. Doel: met alle inwoners contact en per adres een maatwerkplan richting *veilig, hersteld, verduurzaamd*. We zijn in mei 2025 gestart en in 2026 rollen we dit verder uit. We doen dit in nauwe samenwerking met NCG en IMG. NCG vervult daarbij een coördinerende en ondersteunende rol voor inwoners die een maatwerkplan willen laten opstellen.
- Leefbaarheid: We ontwikkelen en realiseren plannen en projecten voor het versterken van de leefbaarheid met de middelen vanuit Maatregel 14. Hiervoor hebben we een plan van aanpak opgesteld. Dit plan is op 14 oktober 2025 door het college vastgesteld (de raad is hierover middels een brief geïnformeerd). Eind 2025 en in 2026 worden de eerste projecten tot uitvoering gebracht. Dit zijn met name de projecten die afgelopen jaren al 'op de plank lagen', een breed draagvlak kennen en snel uitgevoerd kunnen worden. Focus ligt verder op een aantal grotere gebiedsprojecten die komend jaar verder ontwikkeld worden.

Maatregelen en middelen Herstel Oldambt

Voor de aanpak van de aardbevingsopgave ontvangen we financiële middelen, zowel voor organisatiekosten als uitvoering van projecten. Met Nij Begun is onze rol groter geworden en ontvangen we meer financiële middelen, zeker ook voor wat betreft de herstelagenda. In 2024 zijn afspraken gemaakt tussen rijk en regio over de besteding van de middelen en het instellen van een meerjarige specifieke uitkering om de middelen over te maken (t/m 2030). Voor Herstel geldt het 'koste wat kost'-principe: als extra middelen nodig zijn, volgen (mogelijk) aanvullende afspraken.

- Inwonersondersteuning: Alle aardbevingsgemeenten ontvangen middelen voor sociaal-emotionele ondersteuning op lokaal niveau. Tot en met 2030 krijgen we hiervoor een bedrag van c.a. 350k. Met deze middelen wordt de inzet van onafhankelijke inwonersondersteuners gefinancierd en wordt bijgedragen aan Welzijn op Recept (t/m 2025, daarna via oa Sociale Agenda van Nij Begun). Ook willen we investeren in collectieve ondersteuning, hiervoor wordt momenteel een concreet plan opgesteld.
- Sociale Cohesie (blok B): bij de bestuurlijke afspraken in 2020 zijn o.a. afspraken gemaakt voor het verkleinen van verschillen tussen woningen in de versterking. Als Oldambt krijgen we ruim 12 miljoen euro. Een deel van deze middelen wordt gebruikt voor de subsidieregeling via SNN (subsidie voor verduurzaming van woningen die in de versterkingsopgave vallen, vergelijkbaar aan de regeling die vanuit het rijk is opgesteld). Deze regeling is in november 2021 door het college vastgesteld en loopt eind 2026 af. We gaan kijken of deze regeling verlengd kan worden omdat we zien dat een deel van de inwoners hier nog geen gebruik van heeft gemaakt. Daarbij kijken we ook hoe we onze inwoners hierin kunnen activeren en/of ondersteunen. In het voorjaar 2025 hebben we dit al deels gedaan door in Nieuwolda gericht de betreffende inwoners te benaderen. Voor Nieuw-Scheemda en 't Waar wordt dit meegenomen in de gebiedsgerichte één-overheid-aanpak.

Verder wordt een deel ingezet voor de subsidieregeling 'constructieve maatregelen blok B' die het college in maart 2023 heeft vastgesteld. Deze regeling is bedoeld om constructieve problemen in gebouwen van blok B aan te pakken. Subsidie kan worden aangevraagd door eigenaren in blok B met een NCG-beoordelingsrapport waarin het gebouw op norm is verklaard maar toch een maatregel wordt geadviseerd. De regeling bestaat uit twee delen. Eerst is er Constructieonderzoek: eigenaren in blok B kunnen 100% subsidie krijgen voor een constructieonderzoek (max. €20.000) om vast te stellen welke maatregelen nodig zijn. Het tweede deel is dat de daadwerkelijke maatregelen kunnen worden gesubsidieerd—herstel of gedeeltelijke vernieuwing van de constructie, of vervangende nieuwbouw - met 100% vergoeding tot maximaal €150.000). Per oktober 2025 zijn voor het eerste deel tien toekenningen gedaan en voor het tweede deel zijn vier toekenningen gedaan.

- Knelpuntenpot gemeenten: met deze maatregel uit Nij Begun (maatregel 31) ontvangen de aardbevingsgemeenten financiële middelen voor het wegnemen van psychosociale en sociaaleconomische knelpunten. Als gemeente Oldambt ontvangen we een bedrag van c.a. 7,5 miljoen euro (t/m 2030). Op 19 juni 2025 heeft het college een kader en werkwijze vastgesteld. Belangrijk onderdeel hierin is de Vergoedingsregeling waarmee we financiële steun kunnen bieden aan inwoners die door de gaswinningsproblematiek tegen knelpunten aanlopen waarvoor bestaande regelingen (zoals van NCG of IMG) geen oplossing bieden. Het doel van de regeling is om in uitzonderingssituaties snelle en adequate maatwerkoplossingen te realiseren – liever vandaag dan morgen. Op dit moment is de regeling en beoordeling van aanvragen in

ontwikkeling en krijgt langzaam vorm. Afgelopen jaar zijn ook al de eerste hulptrajecten in gang gezet en/of gerealiseerd.

- Inpassingskosten versterkingsgebied (Blok D): In 2020 zijn ook afspraken gemaakt over de zogeheten inpassingskosten, waaruit investeringen in de openbare ruimte die samenhangen met de versterking gefinancierd kunnen worden. Voor Oldambt gaat het om een bedrag van c.a. 6,8 miljoen euro. Dit is incl. de extra middelen (1,2 miljoen euro) die met Nij Begun beschikbaar zijn gekomen. Deze middelen worden grotendeels ingezet voor de uitvoering van het gebiedsplan van het Dorpenlint Nieuwolda, 't Waar en Nieuw-Scheemda.
- Leefbaarheid: Onderdeel van Nij Begun betreft ook extra geld voor leefbaarheid en wijkontwikkeling voor gebieden waar versterking en/of schade speelt (maatregel 14). Wij ontvangen voor de periode t/m 2030 hiervoor een bedrag van ruim 12 miljoen euro. In oktober 2025 heeft het college hiervoor een plan van aanpak en uitvoeringskader vastgesteld en in het najaar starten de eerste projecten.
- Drieborg: In Nij Begun is Drieborg genoemd als concreet voorbeeld voor het oplossen van verschillen. In verlengde hiervan is in samenwerking met de inwonerswerkgroep en het Rijk en IMG een plan opgesteld. Het Rijk heeft in de voorjaarsnota 2025 een bedrag van c.a. 5 miljoen opgenomen voor de financiering hiervan. Het is de bedoeling dat we als gemeente deze middelen ontvangen en hiermee een schadeherstel-regeling kunnen financieren voor inwoners. Voorjaar 2026 willen we een concreet uitvoeringsplan klaar hebben voor de uitvoering.
- Organisatiekosten/Lumpsum-middelen aardbevingsopgave: Met Nij Begun zijn extra middelen toegezegd t/m 2028 voor de kosten die de regionale overheden moeten maken in het kader van de aardbevingsopgave. Voor Oldambt betekent dit dat we jaarlijks een bedrag van c.a. 700k ontvangen voor personele inzet en organisatiekosten.

Samenvattend

Met de Herstelagenda Oldambt verbinden we veiligheid, schadeherstel, verduurzaming en leefbaarheid tot één integrale opgave. We werken dorpsgericht, zetten maatwerk voorop en organiseren één overheid rondom de inwoner. Zoals ook in de Agenda voor Herstel is benoemd willen we hiermee geen verkeerde verwachtingen wekken, we kunnen met onze gezamenlijke inzet niet alle knelpunten oplossen en verschillen wegnemen. De Herstelagenda belooft geen wonderen van vandaag op morgen. Wel legt zij de basis voor concrete en merkbare verbeteringen voor inwoners en voor de professionals die hen dagelijks bijstaan. Zo zorgen we dat elke ingreep meerwaarde oplevert—voor het huis, het dorp en de toekomst van Oldambt.

Communicatie

De versterking en schadeafhandeling in Oldambt blijven ook in 2026 een complexe opgave. Heldere, eerlijke en tijdige communicatie is hierbij cruciaal om vertrouwen te behouden en inwoners perspectief te bieden. Gezien de veranderende rol van de gemeente willen we in onze communicatie meer proactief zijn. Dit betekent dat we niet alleen informeren over de mogelijkheden, maar ook zichtbaar maken wat er gebeurt en (kleine) successen vieren. Communicatie moet inwoners activeren, leiden tot betrokkenheid en bijdragen aan tevredenheid. We streven naar communicatie

die in beweging zet, begrijpelijk is en ervoor zorgt dat inwoners gelijke kansen krijgen om te profiteren van beschikbare regelingen en subsidies.

In ons strategisch communicatieframe die voor dit programma hebben opgesteld hebben we de volgende visie opgenomen: “We streven naar heldere, tijdige en transparante communicatie die direct aansluit bij wat inwoners en betrokkenen bezighoudt. Communicatie dient ondersteunend en ontzorgend te zijn, zonder ruis. Onze communicatie moet begrijpelijk, eerlijk en tijdig zijn, waarbij de boodschap consistent wordt overgebracht. Het doel is dat inwoners de informatie ontvangen zoals deze bedoeld is.”

Terugblik & Lessen

In 2025 hebben we meer persoonlijk contact en gebiedsgerichte communicatie toegepast. Inwonersavonden, dorpsbijeenkomsten en acties zoals deur-tot-deurcampagnes hebben het bereik en vertrouwen vergroot. De samenwerking met NCG, IMG en ook met inwonerswerkgroepen en verenigingen van dorpsbelangen heeft geleid tot gezamenlijke plannen en een meer gedragen aanpak. Verbeterpunt blijft de afstemming en opvolging met ketenpartners.

Vooruitblik 2026

De rol van de gemeente groeit verder: inwoners verwachten duidelijkheid, een herkenbare aanspreekrol en tijdige ondersteuning. In 2026 leggen we de nadruk op:

- Persoonlijk en gebiedsgericht contact: meer gesprekken en bijeenkomsten, afgestemd op dorpsbehoeften.
- Dialoog & perspectief: niet alleen informeren, maar ook hoop en richting bieden.
- Uniformiteit & begrijpelijke taal: één herkenbare communicatiestijl, helder en toegankelijk.

Uitgangspunten

- Inwoners staan altijd centraal. We staan naast onze inwoners en ondersteunen waar mogelijk. Hierin zijn we proactief, duidelijk en eerlijk.
- Communicatie is tijdig, proactief en in begrijpelijke taal.
- We maken onze rol en beperkingen helder om verwachtingen te managen.
- We bieden helderheid én toekomstperspectief.

Aanpak

- Maatwerk: De communicatie per project wordt afgestemd op de specifieke behoeften van de doelgroep. Voor de gebiedsgerichte aanpak wordt er per gebied gekeken naar de juiste communicatiemiddelen (o.a dorpskrantjes, dorpsbelangen).
- Nieuwsbrief: We brengen een aantal malen per jaar een digitale nieuwsbrief uit.
- Website: Wanneer er nieuwsberichten zijn worden deze geplaatst bij nieuwsberichten. Het kopje herstel op de website is bedoeld voor alle basale informatie. Hier wordt vanuit nieuwsbrieven en fysieke brieven naartoe verwezen.
- Herkenbaarheid: In alle communicatie wordt het programma Herstel duidelijk gepositioneerd, met consistent gebruik van gemeente logo's en visuele middelen.

- Samenwerking: De communicatieadviseur participeert in regionale communicatie-overleggen om inzicht te houden in wat er speelt en zorgt voor afstemming met ketenpartners. Ad-hoc afstemming en overleg met NCG en IMG: er is geen structureel overleg, maar er wordt afgestemd waar nodig voor coördinatie en gezamenlijke oplossingen.
- Regelmatig contact met inwoners: We organiseren bijeenkomsten om inwoners te informeren en in gesprek te gaan. Ook gebruiken we social media om actief te luisteren en te reageren op wat er leeft.
- Activiteitenkalender: we werken met een kalender waarin we met regelmaat de communicatie-activiteiten ambtelijk en bestuurlijk afstemmen.

Bijlage

Datum: December 2025
Versie: Definitief

Bijlage 1: Overzicht schade-afhandeling in Oldambt

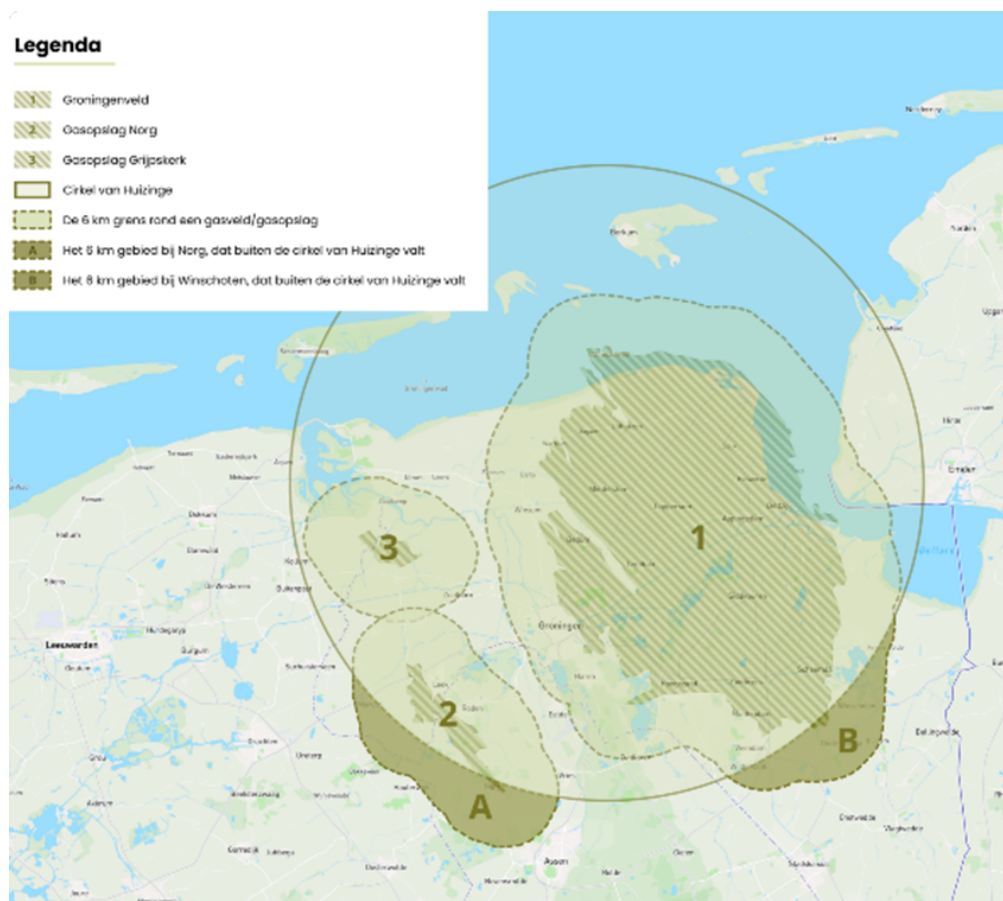
In deze bijlage wordt informatie gegeven over de schade-afhandeling in onze gemeente, de regelingen die IMG hiervoor uitvoert en de werkwijze c.q. voortgang hiervan in Oldambt.

Met *Nij Begun* heeft IMG een andere werkwijze geïmplementeerd met een ruimhartig herstell kader. Hierbij zijn voor inwoners drie opties.

- Vaste vergoeding: deze is verhoogd van € 5.000 naar € 10.000; wie eerder minder ontving kan aanvullende vaste vergoeding aanvragen tot € 10.000. Gefaseerde uitrol vanaf november 2024 voor ca. 39.000 voorinschrijvers; uitvoering duurt meerdere jaren. Nieuwe aanvragen kunnen naar verwachting vanaf 2026 weer.
- Daadwerkelijk herstel: Herstel in één keer tot € 60.000 voor alle (mogelijk) mijnbouwgerelateerde, niet eerder beoordeelde schades—zonder per scheur de oorzaak vast te stellen.
- Maatwerk: De maatwerkprocedure blijft bestaan. Bij maatwerkprocedures wordt altijd gekeken naar causaliteit.

Daarbij is het goed om te benoemen dat het effectgebied hierin wel bepalend is en per 1 januari 2024 nog is aangepast (zie figuur). Met de invoering van een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) heeft de Tweede Kamer de gebieden rondom Winschoten en de gasopslag Norg teruggebracht onder het wettelijk bewijsvermoeden. Per saldo is het hierdoor voor inwoners in het grootste deel van Oldambt mogelijk om een schadeaanvraag te doen.

Figuur: Effectgebied Wettelijk Bewijsvermoeden – gebied waar IMG schade afhandelt

Andere regelingen van IMG zijn:

- Immateriële schade: regeling verruimd (met terugwerkende kracht); sinds eind 2023 kunnen ook kinderen en jongeren via een wettelijke vertegenwoordiger aanvragen en is de vergoeding in een gezin per gezinslid gelijk. Het doel van de vergoeding is om verzachting en erkenning te bieden voor het aangedane leed. De hoogte van de vergoeding is afhankelijk van de ernst van de situatie.
- Waardedaling: regeling uitgebreid naar niet-woningen. Sinds 15 juli 2024 kunnen ook ondernemers in Oldambt (in het toepassingsgebied) aanvragen. De waardedalingsregeling vergoedt de financiële schade die is ontstaan doordat een woning (of bedrijfspand) minder waard is geworden of minder hard in waarde is gestegen door de gaswinning. Voor Oldambt geldt deze regeling voor de postcodegebieden 't Waar, Nieuw Scheemda, Nieuwolda, Scheemda en Midwolda
- Duurzaam Herstel: pilot (vanaf 2024) in de kern van het gebied om herhaalschade te beperken via constructief herstel/verbetering. Duurzaam Herstel is erop gericht om de kans op herhaalschade aan een woning bij een nieuwe beving te verkleinen. Bij eigenaren van wie het huis zware (herhaal)schade heeft, die voldoet aan specifieke criteria, wordt gekeken of het nodig is de constructie van de woning te herstellen of te verbeteren. In Oldambt is deze pilot alleen voor heel beperkt gebied ('t Waar) en voor woningen in combinatie met versterking van NCG.
- Schadeherstel en versterking: eigenaren kunnen ervoor kiezen de schade aan hun woning door NCG te laten herstellen, tegelijk met de versterking van de woning. IMG en NCG werken hierin intensief samen waarbij in voorkomende gevallen NCG de coördinatie en uitvoering verzorgt van schadeherstel en soms ook duurzaam herstel.

Tabel: Cijfers IMG schade-afhandeling Oldambt (per 21 oktober 2025)

Fysieke schade

Jaar	Aantal meldingen	Toegewezen	Afgewezen
2018	45	38	7
2019	900	844	56
2020	4.669	4.258	411
2021	2.925	2.500	425
2022	1.084	677	407
2023	379	243	136
2024	524	312	212
2025	574	341	233
Totaal	11.100	9.213	1.887

Tot dusver is ruim 75 miljoen euro aan schadevergoeding toegekend.

Vaste vergoeding (VES)

Jaar	Aantal meldingen	Toegewezen	Afgewezen
2021	215	201	14
2022	1.733	1.627	106
2023	437	375	62
2024	646	553	93
2025	295	246	49
Totaal	3.333	3.002	331

Tot dusver is ruim 18,5 miljoen euro aan schadevergoeding toegekend.

Waardedaling woningen

Jaar	Aantal meldingen	Toegewezen	Afgewezen
2021	1.013	740	273
2022	125	48	77
2023	3.108	2.195	913
2024	170	87	83
2025	59	33	26
Totaal	4.475	3.103	1.372

Tot dusver is ruim 10 miljoen euro aan waardedaling woningen toegekend.

Waardedaling niet-woningen

Jaar	Aantal meldingen	Toegewezen	Afgewezen
2024	31	16	15
2025	33	16	17
Totaal	64	32	32

Immateriële schade

Jaar	Aantal meldingen	Toegewezen	Afgewezen
2021	10	6	4
2022	169	87	82
2023	2.500	1.055	1.445
2024	3.181	961	2.220
2025	1.107	324	783
Totaal	6.985	2.438	4.547

Tot dusver is ruim 5 miljoen euro aan immateriële schadevergoeding toegekend.

Bijlage 2: Overzicht regelingen verduurzaming en woningverbetering

Er zijn diverse regelingen voor inwoners in het aardbevingsgebied gericht op verduurzaming en woningverbetering. Met *Nij Begun* komt daar de isolatie-aanpak (maatregel 29) bij. Omdat begrenzingsen soms dwars door Oldambt lopen, zetten we in op het voorkomen van verschillen, actieve informatievoorziening en gebiedsgerichte ontzorging.

Subsidieregeling verduurzaming en woningverbetering (SNN)

- Eigenaren in de versterking kunnen subsidie voor verduurzaming krijgen, soms in combinatie met een vergoeding. Onderdeel hiervan is ook de subsidieregeling blok B waar we als gemeente verantwoordelijk voor zijn en middelen vanuit het rijk hebben ontvangen. Uitvoering hiervan loopt via SNN en de regeling is vergelijkbaar aan de andere regelingen waar het rijk direct verantwoordelijk is.
- Daarnaast is er € 10.000 subsidie voor woningverbetering of verduurzaming voor eigenaren in het aardbevingsgebied die niet in de NCG-versterking zitten. Voor Oldambt geldt dit voor Nieuwolda, Nieuw Scheemda, 't Waar, Midwolda, Oostwold, Scheemda en (uitgebreid onder *Nij Begun*) Finsterwolde, Heiligerlee en delen van Winschoten. We hebben bij EZK aangedrongen op het voorkómen van nieuwe verschillen; ondanks aandacht bleef de landelijke regeling (eind 2023) ongewijzigd.

Waardevermeerderingsregeling (SNN)

Deze regeling is voor huiseigenaren met erkende aardbevings schade die willen verduurzamen. Subsidie tot € 4.000 per adres. Het Rijk heeft in 2023 deze regeling verlengd en € 41 miljoen beschikbaar gesteld. De regeling stopt definitief per 31 december 2025.

Isolatie-aanpak (maatregel 28 en 29)

Maatregel 29 is een provincie-brede subsidie voor isolatie en ventilatie volgens de standaard voor woningisolatie. Binnen het versterkingsgebied bestaat recht op 100% vergoeding tot € 40.000. Buiten het versterkingsgebied bestaat recht op 50% tot € 20.000. In juni 2025 ging de subsidieregeling van start, toen konden alleen woningeigenaren die al maatregelen hebben genomen hun geld (gedeeltelijk) terugvragen. Sinds 2 september 2025 kunnen woningeigenaren die nog maatregelen willen nemen ook subsidie en hulp aanvragen. Dit gaat per postcodegebied. Vanaf september 2026 kan iedereen tot 2035 gebruikmaken van de isolatieaanpak. De uitvoering loopt via SNN. Regionaal is gewerkt aan ondersteuning en ontzorging van inwoners en de mogelijkheden voor het opstellen van energie-adviezen. Binnen de gemeente werken we aan lokale vertaling hiervan in gebiedsgerichte projecten (o.a. Startgebied Nieuw-Scheemda en 't Waar) en doelgroep-aanpakken.

Voor een beperkt aantal woningen in Oldambt neemt NCG isolatiemaatregelen mee in de versterking, dit is maatregel 28. Daarnaast kan NCG ook, onder voorwaarden, de uitvoering van maatregel 29 meenemen in de versterking.

Bijlage 3: Begrippenlijst

AOS	Acuut Onveilige Situatie. Hier is sprake van als de bewoner/eigenaar van een huis of gebouw zich acuut onveilig voelt. Een Acuut Onveilige Situatie kan worden gemeld bij IMG.
Beoordeling	Onderzoek of een gebouw aan de veiligheidsnorm voldoet.
CBS	Commissie Bijzondere Situaties: Deze commissie helpt inwoners uit het aardbevingsgebied als er sprake is van bijzondere situaties, waar mensen zelf niet uit komen en waar dringend hulp nodig is. De commissie beoordeelt de aanvragen en besluit welke extra hulp kan worden geboden. Dit kan variëren van het inschakelen van praktische hulp tot het toekennen van een financiële vergoeding. Steeds is het doel om samen een oplossing te vinden waarmee mensen weer verder kunnen.
IMG	Instituut Mijnbouwschade Groningen. Dit instituut is verantwoordelijk voor het afhandelen van schademeldingen als gevolg van de gaswinning uit het Groningenveld.
Lokale stuurgroep	Overlegstructuur waarin de gemeente Oldambt, NCG en IMG zijn vertegenwoordigd.
MJVP	Het Meerjaren Versterkingsplan vormt de gezamenlijke visie van gemeenten op het verloop van de operatie. Het doel van het MJVP is om beter te kunnen sturen op de uitvoering van het versterkingsprogramma en om bewoners meer inzicht te bieden in de planning en mogelijke doorlooptijden.
NCG	Nationaal Coördinator Groningen, uitvoeringsorganisatie voor versterking.
SodM	Staatstoezicht op de Mijnen. Maakt zich sterk voor de veiligheid van de mens en de bescherming van het milieu bij energiewinning en het benutten van de ondergrond, nu en in de toekomst. SodM toetst de lokale plannen van aanpak van de aardbevingsgemeenten op het veiligheidsaspect.
Versterkingsadvies	In een versterkingsadvies van NCG staan de maatregelen die nodig zijn om een gebouw te laten voldoen aan de norm voor aardbevingsbestendig bouwen.

Versterkingsbesluit	Het besluit van NCG waarin de maatregelen zijn uitgewerkt om een gebouw aan de veiligheidsnorm te laten voldoen, waarbij rekening is gehouden met voorkeuren van de eigenaren/bewoners. Na het nemen van het versterkingsbesluit start (de voorbereiding van) de uitvoering.
VOG	Versterkingsoverleg Groningen. Een regionaal overleg waarin de vertegenwoordigers van de aardbevingsgemeenten en de provincie besluiten voorbereiden voor het Bestuurlijk Overleg Groningen (BOG).